

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
The model for Developing Teacher Competency in Blended Learning according
to Thinking school of Chiang Rai Provincial Administrative Organization School

อรพิน สุภาวงศ์*
Orapin Supawong

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
Chiang Rai Provincial Administrative Organization School
*Corresponding Author E-mail: supawong.orapin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงาน (CRPAO Model) มี 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development : C) ด้านการจัดลำดับเนื้อหา (Ranking Content : R) ด้านการเรียนรู้แบบปรับได้ (Adaptive Learning : A) ด้านการสร้างนวัตกรรมแบบมืออาชีพ (Professional Innovation : P) และด้านการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ (Objective Based Evaluation : O) และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีความครอบคลุม ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: 1. การพัฒนาสมรรถนะครู; 2. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน; 3. โรงเรียนสอนคิด

ABSTRACT

This research article aims to: 1) Study the components of a competency development model for teachers in blended learning management according to the thinking school approach of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization School. 2) Develop and validate the competency development model for teachers in blended learning management according to the thinking school approach of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization School, and 3)

Evaluate the competency development model for teachers in blended learning management according to the thinking school approach of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization School. The research and development methodology was employed, and the statistics used in the research included percentage, mean, and standard deviation.

The research found that:

The competency development model for teachers in blended learning management according to the thinking school approach of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization School consists of four main components: 1) Principles of the model, 2) Objectives of the model, 3) The implementation process (CRPAO Model), which includes four aspects: Curriculum Development (C), Ranking Content (R), Adaptive Learning (A), and Professional Innovation (P), as well as Objective-Based Evaluation (O), and 4) Conditions for the success of the model. Experts have opined that the competency development model for teachers in blended learning management according to the thinking school approach of the Chiang Rai Provincial Administrative Organization School is comprehensive, appropriate, feasible, and beneficial at a high level.

Keywords: 1. Teacher competency development; 2. Blended learning; 3. Thinking School

บทนำ

การพัฒนาครูเป็นหัวใจของการพัฒนานักเรียน ดังพระราชกระแสรับสั่งด้านการศึกษารัชกาลที่ 9 ความตอนหนึ่งว่า “เรื่องครูมีความสำคัญไม่น้อยกว่านักเรียน ปัญหาหนึ่ง คือ การขาดครู เพราะจำนวนไม่พอ และครูย้ายบ่อย ดังนั้น ก่อนคัดเลือกเด็กที่จะพัฒนาต้องพัฒนาครูก่อนให้พร้อม ที่จะสอนเด็กให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงจะต้องคัดเลือกครูและพัฒนาครูต้องตั้งฐานะในสังคมของครู ให้เหมาะสม และปลูกจิตสำนึกโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการ คือ การให้ทุน และอบรม กล่าวคือ ต้องมีความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เหมาะสมที่จะสอน ต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีความเป็นครูที่แท้จริง คือ มีความรักความเมตตาต่อเด็ก ควรเป็นครูที่พอที่จะได้มีความผูกพัน และคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดของตน ไม่คิดย้ายไปย้ายมา” ครูจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของคุณภาพการศึกษา เพราะครูทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิด และการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคม ถ้าครูเป็นผู้มีสมรรถนะสูง ผู้เรียนก็จะได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพสูงตามไปด้วย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จากพระราชกระแสรับสั่งด้านการศึกษารัชกาลที่ 9 ข้างต้น พบว่า การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานักเรียน โดยที่การพัฒนาครู คือกระบวนการพัฒนาสมรรถนะ (Competencies) ของบุคลากร (Chinyere, 2014)

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนปัจจุบันไม่ใช่เป็นเพียงเพื่อการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อวัดผลความรู้ด้วยการสอบ อีกต่อไป แต่การจัดการเรียนการสอนยังต้องตอบโจทย์ของทักษะที่จำเป็นและความเติบโตก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มาพร้อมกับความท้าทายใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 และสถานการณ์ของภัยทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น PM 2.5 ห้องเรียนที่ถูกเปลี่ยนไปสู่ห้องเรียนออนไลน์ ส่งผลต่อการสร้างพื้นที่การศึกษาในรูปแบบ Digital Space ผู้สอนและสถาบันการศึกษาต้องพัฒนาเครื่องมือรูปแบบ และวิธีการจัดการเรียน การสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะและพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนนับเป็นโจทย์ที่ท้าทายต่อระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่ใช้การพัฒนาทักษะของผู้เรียนเท่านั้นแต่รวมถึงผู้สอนด้วย (ไพลิน ภูจินาพันธ์, 2565) การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคนี้ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เมื่อก่อนผู้เรียนถูกสอนว่าจะต้องเรียนในระบบเพื่อให้ได้คะแนนเฉลี่ยดีและได้งานทำที่ดี ซึ่งปรากฏว่าเมื่อเรียนจบแล้วออกมาเป็นลูกจ้างขององค์กรหรือหน่วยงาน บริษัทห้างร้าน ต่อมากลับพบว่าองค์กรต่าง ๆ ปลดคน

ออกเป็นจำนวนมาก เห็นได้ว่าการมีงานประจำในยุคนี้อาจไม่มีความมั่นคงอีกต่อไป ในขณะที่เดียวกันโลกก็สร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้กับมนุษย์ นั่นคือ อินเทอร์เน็ต การมีคอมพิวเตอร์พกพาสมาร์ตโฟน รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถนำมาสร้างงานคือความสำเร็จในการทำงานมากกว่าการสร้างงานไม่จำเป็นต้องเป็นลูกจ้างแต่ควรเป็นนายของตัวเองให้ได้ การศึกษาเมื่อจบออกไปแล้วต้องสร้างงานเองได้ ให้ผู้เรียนค้นหาตัวเองให้พบความถนัด ศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละคนมีความมุ่งมั่นในตัวเองจะประสบความสำเร็จได้

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูยังขาดสมรรถนะ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะในวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การใช้สื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการบริหารจัดการชั้นเรียน และภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบอีกว่า ครูยังคงจัดการเรียนการสอนแบบเดิมซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของผู้เรียน โดยมองว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก ซับซ้อน เกินวิสัยความสามารถ และมีข้อจำกัดที่จะนำมาใช้ในห้องเรียนจริงได้ (พิเชษฐ ยังตรง และคณะ, 2560; วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ และ ศิริศักดิ์ จันทุชัย, 2560; ศิริพร ศรีปัญญา และ ธรินธร นามวรรณ, 2560) อีกทั้งสมรรถนะของครูยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประสิทธิผลของการสอน ครูที่มีสมรรถนะสูงจะสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน และดำเนินการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูมีสมรรถนะต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้ ด้านเนื้อหา การวางแผนการเรียน การสอน การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทักษะการนำเสนอ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การประเมินผล และการบริหารจัดการห้องเรียน และใช้สมรรถนะเหล่านี้แบบบูรณาการในระดับที่เหมาะสม

การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่อีกรูปแบบหนึ่งภายใต้กระแสแห่งพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบของการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้อย่างยิ่งยั้ง ดังที่ Allen and Seaman (2010), Horn and Staker (2011), Bernath (2012) and Graham (2012) อธิบายไว้ว่า เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกันเป็นลักษณะของการผสมผสานการเรียนทางไกล (Distance Learning) ผ่านระบบเครือข่าย Online ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้ จะให้ความสำคัญกับการเลือกสื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน โดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้นจากการลงมือปฏิบัติและการได้ร่วมทีมเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเผชิญปัญหาและสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป “การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)” เป็นวิธีการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการระบาดของโรคโควิด - 19 ที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ตามปกติ ดังนั้น การเรียนการสอนจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีและระบบออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ทั้งยังช่วยให้ผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนในยามที่ไม่สามารถดำเนินการสอนในห้องเรียนตามปกติได้ เป็นลักษณะของการนำจุดแข็งจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมในชั้นเรียน (Traditional Classroom) ที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ร่วมกับข้อดีของการเรียนบนเครือข่าย (Online) เข้ามาบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการแบ่งช่วงของการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนและภายนอกชั้นเรียนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหา วัตถุประสงค์ ตลอดจนความพร้อมของอุปกรณ์ ผู้เรียน และผู้สอน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการเลือกสื่อที่เหมาะสม

และถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอนโดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้นจากการลงมือปฏิบัติและการได้ร่วมทีมเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเผชิญปัญหาและสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป (วิไลวรรณ วงศ์จินดา, 2558)

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับห้องเรียนและสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ให้โอกาสนักเรียนทุกกลุ่มทั้งในจังหวัดเชียงรายและต่างจังหวัดได้เข้าเรียนและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning โดยนำกระบวนการการสอนคิด (Thinking School) ของสถานศึกษาต้นแบบด้านการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ จากประเทศนิวซีแลนด์ มาปรับวิธีสอนของครูทั้งโรงเรียน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโรงเรียนแห่งการคิดพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียนให้มีทักษะในการคิดอย่างหลากหลาย รวมทั้งมีนโยบาย การจัดปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ ให้เอื้อต่อการสอนคิดเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักการคิดวิเคราะห์และการคิดในเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ใช้ รวมถึงด้าน การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 ได้นำระบบการเรียนออนไลน์ในรูปแบบ Learn Education ของบริษัทเอกชนมาทดลองใช้ในรูปแบบผสมผสานการจัดการกิจกรรมเรียนรู้กับครูผู้สอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ นำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ในการสร้างเนื้อหาวิชา (Content) ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Any Time Any Where) นักเรียนสามารถ เรียนย้อนหลังและทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา และในปีการศึกษา 2559 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะให้ครูผู้สอนทุกคนมีการสร้างห้องเรียนออนไลน์ของตนเองและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียนในแต่ละหลักสูตรที่หลากหลาย ซึ่งบางหลักสูตรต้องเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกสถานศึกษาอยู่บ่อยครั้ง เป็นระยะเวลาต่อเนื่อง เช่น การฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการ การฝึกอบรม การแข่งขันกีฬา การแข่งขันวิชาการ เป็นต้น ทำให้ต้องทิ้งการเรียน หรือเรียน ไม่ทันเพื่อน ติด 0 ร มผ. มส. รวมทั้งใช้ในการสอนซ่อมเสริมกรณีที่นักเรียนไม่ได้เข้าเรียนในช่วงเวลาที่กำหนด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานให้นักเรียนดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และในปีการศึกษา 2564 ที่ทุกโรงเรียนในประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของ COVID - 19 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายจึงจัดกระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ก่อนแล้ว สามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่จำกัดเวลา สถานที่ ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลและเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้ง่ายและทบทวนเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลาตามแต่สะดวก

จากการที่ผู้วิจัยได้นี้เทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานรวมถึงการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2563 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนาและปรับปรุงนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด (Thinking School) ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดในรูปแบบที่หลากหลาย ผ่านขั้นตอนและเครื่องมือการสอนคิด แต่ยังมีมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมประเภทเอกสารประกอบการสอน ใบงาน ใบความรู้ สื่อ Power Point สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพลง เกม นิทาน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ (Onsite) ในห้องเรียน และพบว่ามีครูใหม่ ครูโอนย้าย และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผลัดเปลี่ยนมาในทุกภาคเรียน ซึ่งมีความต้องการที่อยากพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไปสู่วิธีการสอนแบบใหม่ โดยเฉพาะในยุคโควิด - 19 ครูมีความต้องการพัฒนาการจัด การเรียนการสอนของตนเองให้ทันสมัย ผนวกกับการพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละยุคแต่

ละสมัยที่ถือได้ว่าเป็นความท้าทายความสามารถทางวิชาชีพครูหากครูยังคงมีทัศนคติแบบดั้งเดิม หรือยึดติดอยู่ในกรอบเดิม ๆ (Fixed Mindset) โดยไม่คำนึงถึงมิติด้านเวลา หรือบริบทของการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะด้านพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปกับสภาพแวดล้อม สังคม ชุมชน และเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ความเชื่อดังกล่าวกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ดังนั้น ในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานต้องมุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการนำเอาจุดเด่นด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างสื่อในรูปแบบดิจิทัล และข้อดีของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติในห้องเรียนกับการเรียนการสอนออนไลน์มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานภายใต้พื้นฐานของโรงเรียนสอนคิด (Thinking School) มาบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้ครูสามารถใช้ทุกแพลตฟอร์มสร้างสื่อบทเรียนแบบผสมผสานที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำของตนเอง เน้นการปฏิบัติ เน้นให้นักเรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการสอนคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร และการที่ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะที่สูงย่อมต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงมีความสนใจสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อให้ การพัฒนาสมรรถนะครูเป็นไปตามประเด็นปัญหาที่กล่าวมา ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน และทักษะที่ครูได้จากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจะช่วยแก้ปัญหาด้านการจัดการศึกษา ในสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่ของการเรียนรู้ รวมทั้งเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเกิดสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยีให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการทำงานหรือศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ รวมถึงนำผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนมาจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ โดยความร่วมมือในการพัฒนาและการเผยแพร่สู่ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
- 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
- 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและแนวทางโรงเรียนสอนคิด โดยการสังเคราะห์เอกสาร ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1.1 แหล่งข้อมูล

เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสังเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสาน และการบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยและสรุปกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 265 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 199 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 194 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของแบบสอบถาม และคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมและมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) และประสานขออนุญาตหมาย ห้วงระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 14 - 25เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 199 คน และได้รับคำตอบกลับมา 199 คน คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.3 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย 2) โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ และ 3) โรงเรียนเมืองพิทยา 5 (บ้านเนินพิทยานเหนือ) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ดำเนินการโดยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากระดับชั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ร่วมกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ศึกษาในบทที่ 2 แล้วสรุปเป็นข้อมูลสำหรับ การยกร่างองค์ประกอบของรูปแบบและจัดทำเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2.2 การศึกษาความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำไปสรุปเป็นความเรียงและแก้ไข

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ได้ข้อสรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงาน 4) เงื่อนไขความสำเร็จ และองค์ประกอบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน การพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบเนื้อหาสาระ 3) ด้าน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้นำผลการศึกษาดังกล่าวไปจัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2. สรุปผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบ ด้านความครอบคลุม และความเหมาะสม โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาจนได้รูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการนำองค์ความรู้ที่มีวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กรอย่างยั่งยืน หลักการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน หลักการ

บริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างผลงานคุณภาพขององค์กร และหลักการพัฒนานวัตกรรมขององค์กรเพื่อสร้างพื้นที่แห่งนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด

2) องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการพัฒนา สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด และเพื่อจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างโอกาสและคุณภาพให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development : C) การจัดลำดับเนื้อหา (Ranking Content : R) การเรียนรู้แบบปรับได้ (Adaptive Learning : A) การสร้างนวัตกรรมแบบ มีอาชีพ (Professional Innovation : P) และการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ (Objective Based Evaluation : O)

4) องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด (Thinking School) และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงวิชาการและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารและครูมีทัศนคติเชิงบวกและมีความรู้ความเข้าใจต่อรูปแบบ ครูผู้สอนมีความถนัดตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รองรับการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนในยุคดิจิทัลและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรและการสนับสนุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วน

3. ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปว่า ด้านองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกประเด็น ยกเว้นหลักการของรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยที่วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักการ ของรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบในภาพรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกประเด็น ยกเว้นการควบคุม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบมีความครอบคลุมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ได้มีการดำเนินงานเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบผ่านการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) พบว่า เงื่อนไขความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครูด้าน การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด

(Thinking School) และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารและครูมีทัศนคติเชิงบวกและมีความรู้ความเข้าใจต่อรูปแบบ ครูผู้สอนมีความกดดันตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รองรับการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนในยุคดิจิทัล และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรและการสนับสนุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วน และมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development : C) การจัดลำดับเนื้อหา (Ranking Content : R) การเรียนรู้แบบปรับได้ (Adaptive Learning : A) การสร้างนวัตกรรมแบบมืออาชีพ (Professional Innovation : P) และการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ (Objective Based Evaluation : O) มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development : C) นับเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแก่นสำคัญ ในการวางแผนทางการจัดการศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการที่จะให้ความรู้ การเสริมสร้าง เจตคติ ตลอดจน การฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับ การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Vaziri (2013) กล่าวว่า การวางแผนด้านหลักสูตร ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาต้องมีการประยุกต์หลักสูตรและต้องปรับหลักสูตรให้มีความเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับ แนวคิดของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) ที่เสนอว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหาร จัดการหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐาน ปรัชญา ความเชื่อ วิสัยทัศน์ของ สถานศึกษา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน อย่างชัดเจน ขั้นตอน ที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการเตรียมบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน กำหนดสาระ เตรียมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทำความความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน จัดเตรียม บุคลากรและครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก โดยสร้างความเข้าใจและเจตคติแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสะท้อนผลการนิเทศให้กับครูได้รับทราบ เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียน การสอน และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ประเมินด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรและความสำเร็จของหลักสูตร โดยผู้อำนวยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วรากร พิสดาร (2565) ศึกษาพบว่า ในการดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ โดยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตรงตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ การกำหนดสมรรถนะหลัก และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ จัดทำแนวทางการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน และจัดทำคำอธิบายรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะอาชีพ

2) การจัดลำดับเนื้อหา (Ranking Content : R) เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ครูต้องให้ความสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการกำหนดเนื้อหาตามลำดับที่น่าสนใจ กำหนดระยะเวลาการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน และออกแบบ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดโดยใช้เครื่องมือสอนคิด (Thinking Tools) และ ออกแบบการสอนตามลำดับความสำคัญ ของเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌอนอมพร เลหาจรัสแสง (2557) สำหรับยุคแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่เต็มไปด้วยข้อมูลสารสนเทศหลากหลาย ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมี ทักษะสำคัญสำหรับยุคนี้ที่เรียกว่า C - Teacher นั่นเอง C - Teachers1 ประกอบด้วยทักษะที่จำเป็น 8 ประการ ได้แก่ 1) Content : ผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะใน เรื่องที่สอนเป็นอย่างดี 2) Computer (ICT) Integration: ผู้สอนต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน 3) Constructionist : ผู้สอนต้องเข้าใจ แนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้เองจากการเชื่อมโยงต่าง ๆ ผ่าน การประยุกต์ความรู้ และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากในชั้นเรียนและจากการศึกษาด้วยตนเอง 4) Connectivity : ผู้สอน ต้องสามารถจัด กิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้สอนในสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษา 5) Collaboration หมายถึง การที่ผู้สอนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับ นักเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือผู้สอนจะต้องมีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ชหรือที่ปรึกษาที่ดีในการ เรียนรู้ของนักเรียน 6) Communication : ผู้สอนมีทักษะการสื่อสาร 7) Creativity : ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องสร้างสรรค์กิจกรรม การเรียน การสอนที่หลากหลายแปลกใหม่จัด สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้มากที่สุด 8) Caring : ผู้สอนต้องมีหัวใจต่อผู้เรียน ต้องแสดงออก ถึงความรัก ความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน

3) การเรียนรู้แบบปรับได้ (Adaptive Learning : A) ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนต้องคำนึงถึงความ แตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมีความสามารถปรับเปลี่ยนได้ ตามระดับความสามารถของผู้เรียน (Adaptive Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายได้ และ เหมาะกับการใช้ในการจัด การเรียนรู้แบบผสมผสาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต กลิ่นกำเนิด (2553) กล่าว ว่า การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบปรับเหมาะเพื่อใช้เป็นระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์ คำนึงถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกัน ให้ได้เรียนรู้สื่อการสอนเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง จาก การทำแบบทดสอบวัดความสามารถเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 3 ระดับ คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า ทบทวนเนื้อหาผ่านระบบได้ตลอดเวลา สำหรับครูผู้สอนสามารถสร้างเนื้อหาวิชา คลังข้อสอบ สื่อการสอนผ่านระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบปรับเหมาะให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน แต่ละระดับ จัดเป็นระบบที่ช่วยเสริมด้านการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2564) กล่าวถึง การออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะ Adaptive Learning ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ที่เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งบทบาทสำคัญของผู้สอน คือ 1) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และใช้ความสามารถสูงสุดในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าความสามารถของผู้เรียนจะอยู่ในระดับใดก็ตาม 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนที่มี ความสามารถน้อยกว่าได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความสามารถสูงกว่า จากการทำผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันตามธรรมชาติ 3) ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการ ประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมและการตรวจสอบผลงานและให้ข้อมูลย้อนกลับที่ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้า ทางการเรียนรู้ และระดับความสามารถของตนเอง 4) ให้การเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียนที่มีพัฒนาการ ความสามารถในการเรียนรู้โดยเน้นที่การเสริมแรงด้านกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน

4) การสร้างนวัตกรรมแบบมืออาชีพ (Professional Innovation : P) จัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) โดยเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ออกแบบหรือเลือกสื่อการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินและปรับปรุงแก้ไขสื่อ นวัตกรรมแบบผสมผสาน

ซึ่งสอดคล้องกับ คักต์อนันต์ อนันตสุข (2566) ในการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนโรงเรียนนารายณ์คำผงวิทยา พบว่า ครูร้อยละ 100 มีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและมีแผนการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ครูทุกคนตระหนักถึงความจำเป็นร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทาง การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ของตนเอง ครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และนำไปออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

5) การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ (Objective Based Evaluation : O) ยึดหลักการประเมินตามสภาพจริง และผันแปรไปตามระดับความสามารถของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหรือถูกเพื่อนประเมิน และครูมีการดำเนินการจัดกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป สอดคล้องกับ อังคณา อ่อนธานี (2564) ศึกษาพบว่า ครูมีการวางแผนการวัด และประเมินผลอย่างที่ตั้งใจตั้งแต่เริ่มต้นจะทำให้สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ มีการเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้เหมาะสม สร้างเกณฑ์การให้คะแนนที่ยุติธรรมต่อผลงานที่หลากหลายของผู้เรียน การวัดและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลการประเมินจะต้องสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนในครั้งต่อไปได้ สอดคล้องกับ นงเยาว์ อุทุมพร (2566) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูผู้สอน ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู การใช้ผลการประเมินเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทั้งนี้การเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนต้องมีการนำเสนอ การสอน อธิบาย และประเมินผลว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ ในการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นการประเมินก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ผลการประเมินการเรียนรู้จะช่วยให้ครูผู้สอนได้สารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร เพื่อจะได้ช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังสามารถใช้ผลการประเมินเพื่อการสื่อสาร รายงานผลการศึกษาให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้อีกด้วย โดยข้อมูลสารสนเทศจากผลการประเมินจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนในการพัฒนาการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้มีความก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งครูผู้สอนสามารถใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ การตัดสินผลการเรียนรู้และรายงานผลการเรียนรู้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปสู่การปฏิบัติ รายละเอียด ดังภาพที่ 1

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (CRPAO Model)

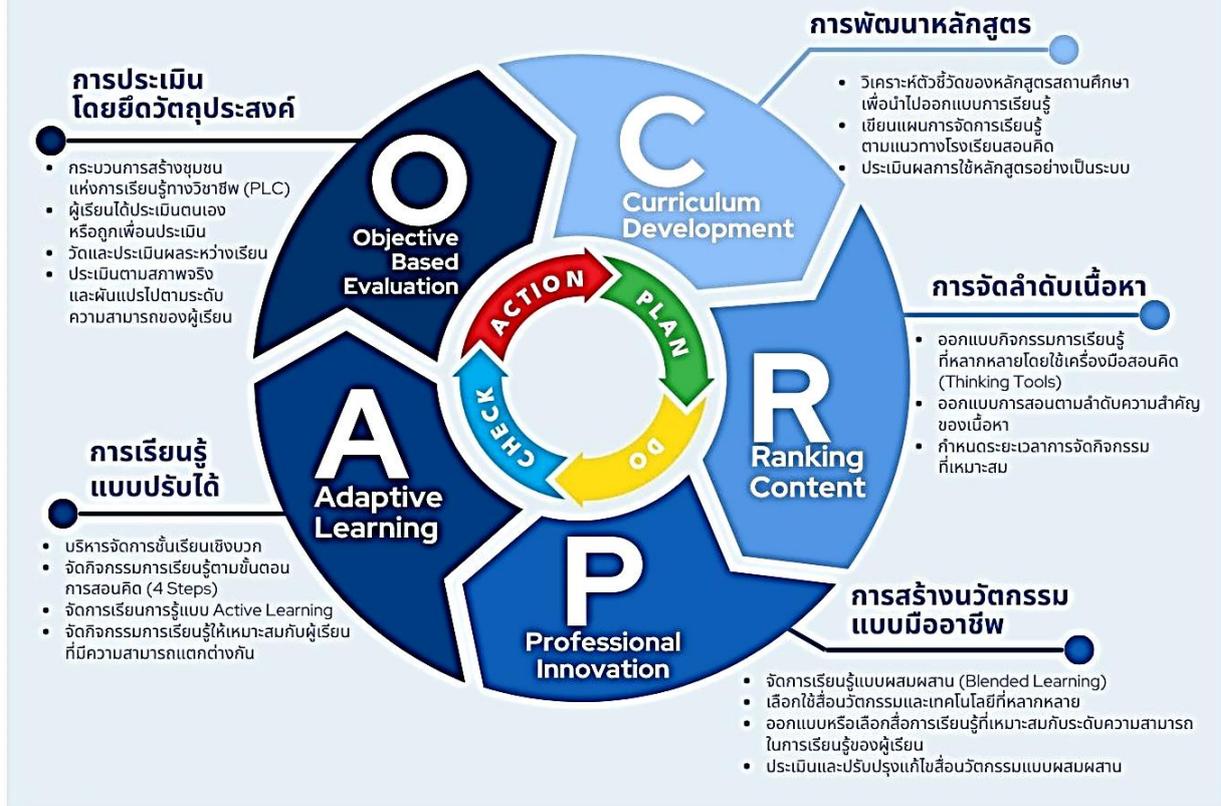
1 หลักการของรูปแบบ

1. หลักการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กรอย่างยั่งยืน
2. หลักการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน
3. หลักการบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างผลจากคุณภาพขององค์กร
4. หลักการพัฒนาวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อสร้างพื้นที่แห่งนวัตกรรมทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด

2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด
2. เพื่อจัดการศึกษากันึงสร้างโอกาสและคุณภาพให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3 กระบวนการดำเนินงาน

4 เชื้อไขความสำเร็จ

1. การบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด (Thinking School) และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
3. ผู้บริหารและครูมีทัศนคติเชิงบวกและมีความรู้ความเข้าใจต่อรูปแบบ
4. ครูผู้สอนมีความถนัดตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม
5. ผู้เรียนมีความสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
6. การจัดหาสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รองรับการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนในยุคดิจิทัล
7. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรและการสนับสนุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วน

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

สรุป

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงาน (CRPAO Model) มี 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development : C) ด้านการจัดลำดับเนื้อหา (Ranking Content : R) ด้านการเรียนรู้แบบปรับได้ (Adaptive Learning : A) ด้านการสร้างนวัตกรรมแบบมืออาชีพ (Professional Innovation : P) และด้านการประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์ (Objective Based Evaluation : O) และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีองค์ประกอบของรูปแบบเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงาน และ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายไปใช้ และทำการประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น
3. ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องตระหนักและเห็นความสำคัญด้านการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะครู และต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญ ในการขับเคลื่อนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพบริบท รวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า หลักการของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามแนวทางโรงเรียนสอนคิดของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่เน้นความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาสมรรถนะครู โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและการมีส่วนร่วมสู่ความสำเร็จตามแนวทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนด้านอารมณ์ (Soft skills) และ 4c ซึ่งเป็นทักษะที่ทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องมี อันได้แก่ 1. Communication ทักษะในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 2. Collaboration ทักษะในการทำงานกับผู้อื่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับ Leadership ทักษะในการเป็นผู้นำ และ Teamwork ทักษะในการทำงานเป็นทีมกับผู้อื่น 3. Critical thinking ทักษะในการคิดวิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหา Problem Solving และ 4. Creativity ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะเอามาใช้ในการทำงานและการคิดแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นเป้าหมายที่ 1 เป้าหมายด้านผู้เรียน ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ดังนั้นในการวิจัย ครั้งต่อไปจึงควรมีการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านการจัดการ

เรียนรู้ แบบผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนสอนคิด เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกษมา ชนะวงศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/4055>
- ถนอมพร เลาทจรัสแสง. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2566). การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 1(1), 32-40. <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/DRUEDJ/article/view/109>
- พิเชษฐ ยิ่งตรง, พิณสุดา สิริธรรังศรี, และสินธะวา คามดิษฐ์. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 31(100), 1-12. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUStuthiparithatJournal/article/view/243509>
- ไพลิน ภูจินาพันธุ์. (2565). เรื่องเล่าการเรียนรู้ออนไลน์สู่การเป็นนักวิจัยในยุคโควิด 19. ใน อานันท์ สีสพิทักษ์ เกียรติ, ธัญพิชชา อรินตะ, จุฑามาต สีสี, และกิงกาญจน์ ฤงแก้ว (บ.ก.), *รายงานฉบับสมบูรณ์ผลโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ประจำปีการศึกษา 2564* (น.198-204). ศูนย์นวัตกรรมการสอนและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรากร พิสดาร. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2564). การเรียนรู้ปรับตัว Adaptive Learning. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลวรรณ วงศ์จินดา. (2558). ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. *มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี*.
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ และศิริศักดิ์ จันฤชัย. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(1), 191-200. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/148953>
- ศิริพร ศรีปัญญา และธรินธร นามวรรณ. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารการบริหารและนิตศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(2), 184-198. <https://so20.tci-thaijo.org/index.php/JAD/article/view/442>
- ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข. (2566). รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานร่วมกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนนารายณ์คำผงวิทยา. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 3(1), 30-47. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JTPLC/article/view/263236>

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *สรุปพระราชกระแสรับสั่งพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เรื่อง การศึกษา*. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุชิต กลิ่นกำเนิด. (2553). *ระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/10869>
- อังคณา อ่อนธานี. (2564). การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูง สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(4), 406-418. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/250297
- Allen, I. E., & Seaman, J. (2010). *Learning on Demand: Online Education in the United States, 2009*. Sloan Consortium.
- Bernath, R. (2012). *Effectives Approaches to Blended Learning for Independent Schools*. TestDEN. <https://www.testden.com/partner/blended%20learning%20for%20independent%20schools.PDF>
- Chinyere, A. (2014). Human resource management in education: Issues and challenges. *British Journal of Education*, 2(7), 26-31.
- Graham, C. R. (2012). *Introduction to Blended Learning*. Retrieved from http://www.media.wiley.com/product_data/excerpt/86/C.pdf.
- Horn, B. M., & Staker, H. (2011). *The Rise of K-12 Blended Learning*. Inforsight Institute. <https://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2013/04/The-rise-of-K-12-blended-learning.pdf>
- Vaziri, S. (2013). *Effective Employment: A Basic Objective for Curriculum Design in Higher Education*. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 2(4), 28-43.